

Háttal Európának?

2020 február 04. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Újabb támadás Brüsszelb?!

"Háttal Európának" címmel az Oktatói Hálózat (OHA) nevű grémium (30 tudós, a Népszava szerint független kutatók, egyetemi oktatók, újságírók) vitára bocsátotta a kultúra, az oktatás, a tudomány és a média 2010-2019 közti magyarországi helyzetéről, ahogy ezek fogalmaznak: leépítéséről szóló száz oldalas jelentését.

Alapos munka, első olvasásra nem szabad hanyag legyintéssel elintézni, miután már az első mondatban nyilvánvalóvá teszik véleményüket: szerintük a regnáló kormány a kultúra, az oktatás, a tudomány és a média leépítésén munkálkodott az utolsó évtizedben, tehát a téma megjelölése által akár fel is lehetne menteni őket bármilyen kritika alól, hiszen megmondták előre: ezek a leépítésről írnak.

Az OHA azonban szerencsére nem teinti lezártak a munkát ezzel a jelentéssel, megszólítja az olvasót: „hogyan tapasztalataitok alapján pontosítsátok ha szükséges, illetve bővítsétek a jelentésben foglaltakat”, egy később összeálló még nagyobb, számos további területet magában foglaló Társadalmi Jelentés részeként. Ezen felbátorodva írom ezt a néhány sort, egyúttal javasolom ugyanezt másoknak is, hiszen a demokráciában, a plurális politikai rendszerben ez a szólásszabadsághoz tartozik.

A dokumentum szerint „egy olyan autokratikus rendszer épült ki és szilárdult meg Magyarországon, amely aggasztó méretű demokratikus deficitet generál és helyrehozhatatlan károkat okoz a kultúra egész területén”. Az egymást követő Orbán-kormányok nemcsak a jogállamiság és a politikai, szociális jogok tekintetében, hanem az itt tárgyalt kulturális területeken is szisztematikusan szembemennek az Európai Unió alapelveivel, értékeivel és normáival, azokat tudatosan megszegik. (Kiemelés tőlem.)

A mostani jelentést egyidejűleg az Európai Unió központjában, Brüsszelben is bemutatják, ott ezzel a címmel: „Hungary turns its back on Europe”. Egyszerű polgárként nem értek valamennyi területhez, ezért három részterülethez szeretnék hozzászólni: a köztérrel kapcsolatban (Jelentés 24-25. old.), amit magam körül látok, másodsor pedig az oktatásügyről írtakhoz, mert aktív életem során javarészt ott dolgoztam, s végül az ún. nemzeti politikához.

A Jelentés leírja, hogy „2010 után azonnal az utcák, terek és intézmények átkeresztelésének újabb ... hulláma indult el, új névadókként a Trianon előtti Magyarország és a Horthy-korszak jobboldali prominensei kerültek elő”. „A szimbolikus köztér foglalt részét a Kossuth tér újjáépítése, megtisztítása minden „nem odavaló” intézménytől (pl. Néprajzi Múzeum)” A Néprajzi Múzeumban többször jártam, s megcsodálva pl. a népművészet olyan remekeit, mint a menyasszonyi ládák, szuszékok, ellentmondásnak éreztem az eklektikus, belső térben hatalmas aulában induló épületét a belső tartalommal. Az épület egyébként eredetileg is a Kúriának (ma Legfelsőbb Bíróság) készült. De miért ír a jelentés „új névadókról”?

Csak a régi nevek, szobrok kerültek elő újra, kivéve azt, hogy az Országház felújításával gyönyörű fehéren ragyog, s a korábban folyamatos karbantartást igénylők szobrok tartósabb anyaggal újultak meg. Mindez a munka átívelt több kormány időszakán, azt bizonyítva, hogy az alapjaiban hamis az egész korszakolás, miszerint 2010-zel eljött a világvége.

Miért nem szól a jelentés – ha már Budapestről van szó – például a Móricz Zsigmond körtérről, amely 1945 előtti Horthy Miklós tér volt, és ahol a Szent Imre herceg szobor mellett a tér 2013-14-es átépítése során nagyon jó helyet kapott Móricz Zsigmond szobra is, megmaradt a régi Gomba épülete, s a korábbi közlekedési káosz után pedig rend és biztonság van a villamosok, buszok vonalán is. És a Széll Kálmán tér? Arról sincs szó a jelentésben. Évtizedes problémát sikerült megoldani. De sok ehhez hasonló változás volt a nagyvárosainkban is.

Miért teszem ezt szóvá? Azért, mert nyilvánvaló az OHA szerzőinek az elfogultsága, szelektív módszere: csak azokat vizsgálja, s emeli be a szövegbe – kellően pejoratív körítéssel – ami beleillik az előfeltevésükbe, miszerint itt „leépítés”, retrográd fordulat történt a habfehér Medgyessy-Gyurcsány-Bajnai évtized után. Van azonban több olyan mondat is a Jelentésben, amellyel egyetértek, például a következővel. „A szimbolikus politika centrumába 2010 után az egyesített nemzet mellett az erős állam és a tettekész karizmatikus vezető reprezentatív megjelenítése került. „Nagy lehetőségek, nagy tettek, nagy eldők, nagy elszánások miért ne adódhatnak össze egy nemzetegyesítő korszakká?”

Miért is ne következhetne a darabjaira hullott liberális korszak után egy felívelő és lelkesítő nemzeti korszak?” – tette fel a kérdést Orbán Viktor 2014-ben a Tisza István-szobor átadásán mondott beszédében, az immár újjáépített és a Nemzet Főterének átkeresztelt Kossuth téren.” A másik témám az oktatásról írtak néhány

bekezdése. Az ifjúság államilag szervezett megrontását vízionálja a Jelentés, aminek, mármint az oktatásügy leépítése vádjában az egyik döntő faktor, hogy mértéktelen központosítás, államosítás történt. „2010 után újraállamosították az önkormányzati iskolákat, és egy végtelenen központosított szervezet irányítása alá helyezték őket.

A diktátumszerű irányítás jegyében számos olyan döntés született, amelyek nyomán sérültek a tanulók, a pedagógusok és a szülők jogai, megszűntek a szakmai konzultatív testületek és egyeztetési fórumok.” Ha visszatekintünk nem egy, hanem két évtized közoktatás-irányítás és –finanszírozás történetére, Medgyessy Péter (MSZP) 100 napos programjára, akkor meglátjuk a probléma gyökerét: „Megrészesült szocialisták, félszívvel aggályoskodó szabad demokraták és egy erőteljes, a számokkal is hadilábon álló kormány.

Ők voltak a főszereplői az úgynevezett jóléti rendszerváltásnak, amely az egyik legfontosabb oka annak, hogy Magyarország gazdasága végzetesen legyengült, a világválságban a csúszélére jutott, és sokak megélhetése veszélybe került. (www.origo.hu/itthon/20090717-igy-tettek-lejtore-magyarorszagot-i-resz-a-...) Akkor, 2002 után a közoktatás-irányítás és –finanszírozás problémája elérte a törvényhozás fórumait, így 2003. októberében tárgyalták a Lezsák Sándor (MDF) és képviselőtársai által készített Jelentést az egyre gyakoribb óvoda- és iskolabezárások okairól, amelyek között első helyen álltak az önkormányzatok iskolafenntartási gondjai. (www.parlament.hu › írom37) Néhány idézet ebből a jelentésből. „A 2002. évi 50 %-os bérfejlesztés önkormányzati következményeit a bizottság által felkért szakemberek ellentmondásosan ítélik meg .

Abban egyetértés alakult ki, hogy a "felzárkóztató" tartalmú béremelés szükséges és indokolt volt, de a finanszírozási következmények hatásait eltérően minősítik . Vannak olyan vélemények, amelyek szerint a jelentős költségemelkedés felgyorsítja az elkerülhetetlen szerkezetátalakulást, kiváltja a gazdaságossági szempontok erőteljesebb érvényesítését . Mások azt hangsúlyozzák, hogy a közoktatási ágazat súlyának emelkedése az önkormányzati költségvetésben az önkormányzatok által befolyásolható módon és mértékben felerősítették az önkormányzatok gazdálkodási nehézségeit” . „A kedvezőtlen anyagi helyzet önkormányzatok egy része arra kényszerül, hogy minimalizálja költségeit, aminek egyik eszköze az intézményrendszer racionalizálása .

A feltétlenül szükséges mértékűre csökkentik az intézmények számát, nem vállalják olyan iskolák fenntartását, amelyek nem tartoznak a kötelező feladatok sorába . A középfokú és speciális iskolákat átadják a megyei önkormányzatnak, figyelve arra, hogy a fenntartói jogról való lemondás ne veszélyeztesse azt, hogy az iskola továbbra is helyben működjön” „Az állam és a fenntartók közötti költségmegosztási garanciák a törvényi szabályozás ellenére működésképtelennek bizonyultak .

A normatív finanszírozás rendszerének "feladatfinanszírozási" tartalmú korrekciója nem változtatta meg az állam és a fenntartók között a normatíva által közvetített költségmegosztási arányokat. Az önkormányzatok jelentős részének az elmúlt években a közoktatás költségeinek egyre növekvő hányadát kellett finanszírozni”. (Ez magyarul azt jelenti, hogy a Medgyessy kormány csak 2002-ben biztosította a béremelés fedezetét, a későbbiekben a fenntartónak kellett azt kifizetnie – nyilván az egyéb feladatok rovására.) „Végezetül újra javasoljuk az egész iskola-irányítási rendszer felülvizsgálását. Tekintettel arra, hogy az önkormányzatok jelentős része sem gazdasági, sem szakmai tekintetben nincs olyan helyzetben, hogy fenntartói kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tudjon tenni, az irányításban és a felelősségvállalásban az önkormányzatokkal szemben az államnak kell nagyobb arányban részesülnie.

Ezt követi a finanszírozás rendszerének átalakítása is, amely minden vizsgálódás szerint alapvető átalakítást igényel.”. A központosított fenntartói finanszírozás az állami oktatási rendszerben nem ördögűző szabályozás, amit a fentiek mellett az is bizonyít, hogy számos európai államban így működik a közoktatás. De ezt a magyar irányítási rendszert az OECD is elismeri a 2018-as jelentésében: Az OECD Report 2018 Hungary educatio OECD időszakonként összehasonlító leírást nyújt és a nemzetközi trendek elemzését biztosítja az egyes országok oktatási helyzetének és kihívásainak elemzésével.

A centralizáció és az autonómia egyensúlya alcímmel a következőt tartalmazza: „Az önkormányzatok felelősek a korai gyermekkori oktatás biztosításáért. 2011-ben a magyar iskoláknak magasabb szintű autonómiája volt, mint más OECD-országok iskoláiban. A magyar alsó középiskolákban minden döntés 67% -át tették ki (az OECD átlagának 41% -át meghaladva).

A KLIK 2013 - ban történő megnyitásával megerősítették a központi kormányzatot az állami alap- és középfokú oktatásban. A döntések ma már a központban születtek nagyobb arányban, miközben minden pedagógiai döntést az iskolákon belül hoznak.” (Education GPS - Hungary - Education GPS - OECD.org) 15. old. GOVERNANCE:

BALANCING CENTRALISATION AND AUTONOMY cím alatt. Az intézmények fenntartói, ill. finanszírozási ügyeinek központosítását emlékezetem szerint 2010 el?tt már többen javasolták – ha megvalósult volna, valószínűleg ma nem Klebelsberg Kunó nevét viselné.

Mindazonáltal köszönet és elismerés a Jelentés szer?inek, hogy ezt a nevet magát nem kifogásolják. Harmadik témám sokkal általánosabb, de a Jelentés is olyan mérv? általános kijelentést tartalmaz, amely arra készült, hogy Brüsszelben egyértelm?en kiverje a bitosítékot azoknál, akik elhiszik. „Az Orbán-rendszer folyamatos válságot, ellenségeket és harcot vizionáló, az „idegent” – legyen az egy szíriai menekült vagy Soros György – dehumanizáló propagandájának a kollektív mentalitásokra gyakorolt következményei rendkívül súlyosak.

Mára az Európai Unió országai közül Magyarországon a leger?sebb az idegenellenesség.” 38 A parttalan idegenellenesség vádjá nagyon súlyos, ezért a 38. számmal jelzett lábjegyzetben a forrást is megjelöli a szer?, mintegy bizonyítéku. (Tudjuk: sok lábjegyzet – nagy tudomány.)

Utánanézttem, mit is tartalmaz a hivatkozás. Ezt találtam, aki nem hiszi, járjon utána: 38 „A magyarok gy?lölnek a legjobban a bevándorlókat Európában”
[hBps://qubit.hu/2018/03/02/a?magyarok?gyulolnek?a?legjobban?mindenki?mast?europaban](https://qubit.hu/2018/03/02/a?magyarok?gyulolnek?a?legjobban?mindenki?mast?europaban), utolsó letöltés: 2019. 10. 31. Looking behind the culture of fear: Cross?national analysis of a`tudes towards migration / Vera Messing, Bence Ságvári. ? Budapest : Friedrich?Ebert?Stiftung Regional Project „Flight, Migration, Integration in Europe”, [2018]. hBp://library.fes.de/pdf?files/bueros/budapest/14181?20180815.pdf, utolsó letöltés: 2019. 10. 31. A szer?k Vera Messing, Bence Ságvári a CEU égisze alatt végezték munkájukat, s ezzel nem szeretnék csatlakozni azokhoz, akik szerint ezért eleve nincs igazuk.

A CEU-nak sok értékes munkatársa is van, s még emlékszem arra az id?re, amikor a magyar Kossuth rádióban déltájt egy ottani közgazdász elemzéseire figyelt az ország. A hivatkozott munka: „Looking behind the culture of fear” a Friedrich-Ebert-Alapítvány keretében készült. „A Friedrich-Ebert-Stiftung Németország legrégebb politikai alapítványa. Az alapítvány a szociális demokrácia alapértékei iránt elkötelezett és világszerte a szabadságon, a szolidaritáson és a szociális igazságosságon alapuló politika érdekében tevékenykedik.”
(www.fes-budapest.org/hu/) Ugye tudják, hogy ki volt a két Friedrich Ebert? Valóban van idegenellenesség Magyarországon, de hogy a legnagyobb volna?

Tózsza István, a Budapesti Corvinus Egyetem és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tanára évek óta vizsgálta az egyetemi hallgatók politikai attit?djét, s a következ?ket állítja: „Miközben a kormány hangsúlyozza a nemzetállam fontosságát, a nemzetben való gondolkodást, e téren pont a jöv? értelmiségének körében mutatkoznak riasztó jelek. A kormányellenes fiatalok esetén fennáll annak a veszélye, hogy a kormány által deklarált nemzeti ideáit is elutasítják, ami azt eredményezheti, hogy nem lesz magyarságtudatuk.” (demokrata.hu › magyarorszag › totalis-tajekozatlansag-178798) Csak annyit mondok, hogy óvatosan az általánosítással! Bevándorlás-ellenesség, a mértéktelen és kezeletlen migráció-ellenesség, idegen-ellenesség, hiányos nemzeti identitás-tudat... Itt van kétféle megállapítás.

Minimális igény volna, hogy a félelem kultúrája mögé nézve jobban kutatni kéne ezt a témát! Írásom nem közelíti meg a Jelentés szer?inek mélységét és alaposágát, azonban egy másik néz?pontból tekint rá néhány általuk tárgyalt problémára. Nagyon nehéz, nem is hiszem, hogy lehet ezekr?l harag és elfogultság nélkül véleményt alkotni, bár ebben a reményben elkerültem azokat a fejezeteket, amelyek még inkább megnehezíthetnék az értelmes párbeszédet, mint pl. a Trianon utáni id?k történeti áttekintése.

Ezzel ajánlom az olvasók figyelmébe. A Jelentés szer?inek figyelmébe pedig azzal, hogy ha a vélemények pluralitását valóban értéknek tekintik, akkor a jelentéssel kapcsolatos ellenvéleményeket, és a remélhet?leg még készül? hasonló hozzászólásokat is mutassák be Brüsszelben.

(Ez az írás a férjemmel közösen készült, mivel évtizedekig szintén az oktatásban dolgozott.)

Patakfalvy Katalin

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló